

TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAZANILMASI

I. Genel Olarak • II. Doğum ile Kazanma • III. Sonradan Kazanma

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Serbest

1

Kaynaklar ve normlar hiyerarşisi

GİRİŞ/GENEL

- Ana kaynak: 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu (kazanma: m.5–22)
- Uygulama: Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (başvuru, belge, komisyon, yatırım vb.)
- Tamamlayıcı alanlar: Türk Medeni Kanunu (soybağı), Nüfus Hizmetleri Mevzuatı (tescil/kayıt), 6458 sayılı YUKK (ikamet türleri)
- Normlar hiyerarşisi: Çelişki halinde “Kanun” hükmü önceliklidir (yönetmelik, kanuna aykırı olamaz).

Dikkat

Mevzuat değişiklikleri nedeniyle kanun–yönetmelik metinlerinde “terim/kurum adı” farklılıkları görülebilir (örn. Bakanlar Kurulu ↔ Cumhurbaşkanı; ikamet süresi hesaplama).

2

1

Vatandaşlık kavramı: "hukuki bağ"

GİRİŞ/GENEL

- Vatandaşlık = kişi ile devlet arasında kamu hukuku kaynaklı "aidiyet/bağlılık" ilişkisi (statü)
- Vatandaşlık hukuku, devletin egemenlik yetkisi içinde olmakla birlikte; uluslararası hukuk, insan hakları ve vatansızlığın önlenmesi ilkeleri ile sınırlandırılır
- 5901 sayılı Kanun: kazanma + kayıp + ortak hükümler + usul (m.1–49)

Örnek sorusu

Vatandaşlık neden "hak" değil, çoğu zaman "statü" olarak tartışılır? (Takdir yetkisi – m.10)

3

5901 sayılı Kanunun sistematığı (büyük resim)

GİRİŞ/GENEL

Kanun yapısı

II. Bölüm Kazanılma

m.5–22
Doğum + Sonradan

III. Bölüm Kayıp

m.23–35
Çıkma, kaybettirme, iptal...

IV. Bölüm Ortak Hükümler

m.36–41
Usul, tebligat, düzeltme, geri alma...

4

2

TÜRK VATANDAŞLIĞI (m.5)

Doğumla kazanma (m.6–8)

- Kendiliğinden
- Doğum anından itibaren

Sonradan kazanma (m.9–22)

- Başvuru + karar/tespit
- Karar tarihinden itibaren

Ana ayrımın sonucu

Doğumla kazanım “aslı”; sonradan kazanım “müktesep” vatandaşlık olarak adlandırılır. Dersin geri kalanı bu ayrımı sürekli kullanacak.

5

- Doğumla kazanım: “doğum anından itibaren” hüküm ifade eder (m.6)
- Yetkili makam kararı ile kazanım: karar tarihinden itibaren (m.20/1)
- Evlat edinilme ile kazanım: karar tarihinden itibaren (m.17)
- Seçme hakkı ile kazanım: şartların tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren (m.22/1)

Örnek

Soybağı ile Türk olan kişi (m.7) “doğduğundan beri” Türk sayılır. Ancak nüfus kaydı/tescil işlemi gecikebilir → tescil, statüyü yaratmaz; statüyü “tespit eder”.

6

3

Do not edit
How to change the design

1) 5901 sayılı Kanuna göre “doğumla kazanılan” Türk vatandaşlığı için hangisi doğrudur?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

7

II. DOĞUMLA

Soybağı (m.7) • Doğum yeri (m.8) • Tescil/usul (Yön. m.7–12)

4

8

Doğumla kazanma: iki temel esas DOĞUMLA

5901 m.6–8 çerçevesi

Doğumla kazanım, kanun gereği kendiliğinden gerçekleşir ve “doğum anından itibaren” hüküm ifade eder (m.6). İki ana temel:

1) Soybağı (m.7)
Jus sanguinis

- Türk vatandaşı ana/baba
- Evlilik içi / dışı ayrımı
- Soybağının kurulması kritik

2) Doğum yeri (m.8)
Jus soli (sınırlı)

- Türkiye’de doğum
- Ana–babadan vatandaşlık kazanamama
- Amaç: vatansızlığı önleme

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901) 11

9

Soybağı esası (m.7): temel kurallar DOĞUMLA

- Kural: Türkiye içinde veya dışında doğan çocuk, Türk vatandaşı ana veya babadan dolayı Türk vatandaşıdır (m.7/1).
- Evlilik dışı doğumda: Türk vatandaşı anadan doğan çocuk Türk vatandaşlığını doğumdan itibaren kazanır (m.7/2).
- Evlilik dışı doğumda Türk baba: “soybağının kurulması”na bağlıdır (m.7/3).
- Yönetmelik m.7: Soybağı ile kazanım, ana/baba ile soybağının kurulmasıyla kendiliğinden kazanılır; bildirim üzerine doğumdan itibaren tescil edilir.

Mini örnek

Çocuk Türkiye’de değil, yurt dışında doğmuş olsa bile (örn. Almanya), ana veya babadan biri Türk ise m.7 uygulanır.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901) 12

10

5

Evlilik birliği içinde doğum (m.7/1)

DOĞUMLA

- Evlilik birliği içinde doğan çocuk → Türk vatandaşı ana veya babadan dolayı Türk vatandaşıdır (m.7/1).
- Çocuğun doğum yeri (Türkiye/yurt dışı) önemli değildir.
- Çifte vatandaşlık ihtimali: Çocuk, diğer ebeveynin vatandaşlığını da (o devlet hukuku gereği) kazanabilir.
- Uygulamada ana belge seti: doğum belgesi + ana/baba nüfus kaydı + evlilik belgesi + (gerektiğinde) apostil/tercüme.

Örnek

Türk anne + Fransız baba, Paris'te evlilik içinde doğan çocuk: m.7/1 gereği Türk; Fransız hukuku gereği ayrıca Fransız olabilir.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

13

11

2) Evlilik birliği içinde Almanya'da doğan çocuğun babası Türk, annesi yabancı. Çocuğun Türk vatandaşlığı bakımından durumu nedir?

*Do not edit
How to change the design*

The Slido app must be installed on every computer you're presenting from

slido

12

6

Evlilik birliği dışında doğum: Türk anne (m.7/2)

DOĞUMLA

- Evlilik birliği dışında Türk vatandaşı anadan doğan çocuk, doğumdan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır (m.7/2).
- Soybağının kurulması (anne yönünden) genellikle doğum belgesi + kayıtle ortaya çıkar; ayrıca babalık işlemi aranmaz.
- İspat ve tescil: Nüfus kayıt işlemleri "tespit/tescil" niteliğinde olup statüyü doğurmaz; doğumla doğar.

rnek

Türkiye'de veya yurt dışında; evlilik dışı doğan çocuk + Türk anne: çocuk Türk'tür. Baba yabancı olsa da sonuç değişmez.

Evlilik birliği dışında doğum: Türk baba (m.7/3)

DOĞUMLA

- Evlilik birliği dışında Türk babadan olan çocuk, "soybağının kurulması" şartıyla Türk vatandaşlığını kazanır (m.7/3).
- Soybağının kurulması: tanıma, babalık davası, anne ile evlenme vb. (TMK hükümleri) → sonuç doğuma etkili olur.
- Yönetmelik m.8–10: Özellikle 18 yaş sonrası bildirim/tescil taleplerinde Bakanlık incelemesi + ispat belgeleri önem kazanır.
- Uygulamada kritik soru: "Soybağı hangi usulle, hangi tarihte kuruldu?" (statü genellikle doğumdan itibaren kabul edilir; tescil sonradan yapılır).

rnek

ocuk 2005'te evlilik dışı doğdu. Türk baba 2025'te mahkeme kararıyla tespit edildi. Tescil işlemi 2026'da yapılır; çocuk m.7/3 kapsamında doğumdan itibaren Türk sayılır.

Do not edit
How to change the design

3) Evlilik dışı doğan çocukta Türk babalık bağı mahkeme kararıyla sonradan kurulursa, çocuk Türk vatandaşlığını ne zamandan itibaren kazanmış sayılır?

 The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

15

Yurt dışında doğum bildirimini yapılmamış kişiler (Yön. m.8–10)

DOĞUMLA

- Konu: Yurt dışında yaşayan ve 18 yaşını tamamladığı hâlde doğum bildirimini yapılmamış kişiler (Yön. m.8).
- Aile kütüğüne tescil, Türk vatandaşı ana/babadan dolayı Türk vatandaşlığının kazanıldığı Bakanlıkça tespiti ile mümkündür.
- Yön. m.9: Başvuru dosyası (form dilekçe, ana/baba nüfus kayıt örneği, kişinin nüfus kayıt örneği, doğum belgesi vb.) düzenlenir ve Bakanlığa gönderilir.
- Yön. m.10: İnceleme sonucu Türk ana/babadan doğduğu/babadan olduğu tespit edilirse "doğumdan itibaren Türk" olarak tescil edilir; aksi halde talep reddedilir.

Pratik not

18 yaş sonrası tescillerde "ispat standardı" yükselir: soybağı, kimlik, kayıt zinciri, tercüme/apostil ve gerektiğinde tıbbi rapor gündeme gelebilir.

16

8

Olay (Vaka)

Deniz, 2004 yılında İtalya'da doğmuştur. Annesi Maria (İtalyan vatandaşı), babası Ali (Türk vatandaşı)dir. Ali ve Maria hiçbir zaman evlenmemiştir.

Deniz'in doğumu Türkiye'ye hiç bildirilmemiş; Deniz yalnızca İtalyan kimliği ile büyümüştür. 2025 yılında Ali, İtalya'da resmi tanıma işlemi yapmış; Deniz 2026'da 22 yaşındayken "Türk vatandaşlığının tescili" için Türkiye Başkonsolosluğuna başvurmak istemektedir.

Deniz ayrıca, 2010'dan beri Türkiye'ye yılda birkaç kez turistik giriş-çıkış yapmıştır.

Soru(lar)

- Deniz m.7/3 kapsamında Türk vatandaşı mıdır? (Ne zamandan itibaren?)
- Başvuru hangi yönetmelik hükümleri uyarınca nasıl yürütülür (m.8-10)?
- Bakanlık incelemesinde hangi belgeler "kritik" olur?
- Çifte vatandaşlık açısından Türk hukukunda engel var mı?

Sınıf etkinliği: 3-4 dk küçük grup → 2 dk sınıf tartışması.

- Türkiye'de doğan ve yabancı ana-babasından dolayı doğumla herhangi bir ülkenin vatandaşlığını kazanamayan çocuk Türk vatandaşıdır (m.8/1).
- Bu yol "genel" bir jus soli değildir; istisnai ve amaç odaklıdır: vatansızlığı (statelessness) önleme.
- İspat sorunu: ana-baba belli mi? vatansız mı? milli hukukları gereği çocuk vatandaşlık kazanamıyor mu? → araştırma gerekir.

Örnek

Türkiye'de doğan çocuk; anne-baba vatansız veya kendi hukukları çocuklarına vatandaşlık vermiyor → çocuk m.8/1 ile Türk olur.

Türkiye’de bulunmuş çocuk (m.8/2)

DOĞUMLA

- Kural: Türkiye’de bulunmuş çocuk, aksi sabit olmadıkça Türkiye’de doğmuş sayılır (m.8/2).
- Amaç: Kayıt dışı/kimiksiz çocuklarda koruma ve statü belirsizliğini azaltma.
- Yönetmelik m.12/3: bulunmuş çocuk işlemleri Nüfus Hizmetleri Kanunu uygulaması ile bağlantılı yürür (buluntu kaydı, tescil, araştırma).

Tartışma

“Aksi sabit oluncaya kadar” ifadesi karinenin niteliği hakkında ne söyler? (Çürütülebilir karine)

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

21

19

Do not edit
How to change the design

4) Türkiye’de doğan ve ana-babasından dolayı hiçbir devlet vatandaşlığını kazanamayan çocuk Türk vatandaşlığını hangi esasa göre kazanır?

The Slido app must be installed on every computer you’re presenting from

slido

20

10

Doğum yeri (m.8) için başvuru/usul (Yön. m.11–12)
DOĞUMLA

1) Başvuru (Valilik/Dış temsilcilik)

Dosya hazırlanır (Yön. m.11/2)

2) Bakanlık inceleme

Araştırma + değerlendirme (Yön. m.12)

3) Tescil

Çocuk “doğumdan itibaren” Türk vatandaşı olarak aile kütüğüne tescil

i Dosyada tipik belgeler (özet)

Doğum belgesi/raporu, ana-babaya ilişkin bilgi-belgeler, vatansızlık veya vatandaşlık kazanamama durumunu gösteren belge/araştırma çıktıları, fotoğraf vb. (Yön. m.11/2).

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)
23

21

Vaka Çalışması 2 • Bulunan çocuk + karinenin çürütülmesi
DOĞUMLA

Olay (Vakia)

2026 yılında Ankara’da bir parkta yeni doğmuş bir bebek bulunuyor. Kimlik tespiti yapılamıyor; anne-baba belli değil. Bebek hakkında “buluntu çocuk” işlemleri başlatılıyor ve nüfus idaresi tarafından kayıt/tescil işlemi yapılmak isteniyor.

Bebek 2 ay sonra hastanede tedavi görürken bir kişi bebeğin annesi olduğunu iddia ediyor ve yabancı ülke pasaportu ibraz ediyor. Anne, bebeğin o ülke hukukuna göre doğumla kendi vatandaşlığını kazandığını söylüyor.

Soru(lar)

- m.8/2 karinesi burada nasıl çalışır? (Türkiye’de doğmuş sayılma)
- “Aksi sabit olunca” ne olur? Tescil/karar nasıl düzeltilir?
- Vatandaşlığın kazanılması doğumdan itibaren mi, karar tarihinden itibaren mi?
- İspat bakımından hangi kurumların araştırması gerekir?

Sınıf etkinliği: 3–4 dk küçük grup → 2 dk sınıf tartışması.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)
24

22

11

III. SONRADAN

Yetkili makam kararı • Evlenme • Evlat edinme • Seçme hakkı

23

Sonradan kazanma: genel şema (m.9 + Yön. m.13–14)

SONRADAN

- Kanun m.9: Sonradan kazanım; (i) yetkili makam kararı, (ii) evlat edinilme, (iii) seçme hakkının kullanılması ile mümkündür.
- Yönetmelik m.14: Yetkili makam kararı ile kazanım alt türleri: genel telsik, istisnai, yeniden kazanma, evlenme yoluyla kazanma.
- Sonradan kazanımda temel ortak nokta: Başvuru + inceleme + karar/tespit → hüküm doğurduğu an “karar tarihi”dir (m.20, m.17, m.22).

m.9 → 3 yol

Yetkili makam
kararı

Evlat edinme
(m.17)

Seçme hakkı
(m.21–22)

24

12

Yetkili makam kararı + takdir yetkisi (m.10)

SONRADAN

- m.10: Yabancı, kanunda belirtilen şartları taşıması hâlinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir.
- Ancak "aranan şartları taşımak" vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz → idarenin takdir yetkisi vardır.
- Pratik sonuç: Koşullar sağlansa bile, milli güvenlik/kamu düzeni, topluma uyum ve değerlendirme raporları belirleyici olabilir.

Tartışma

Takdir yetkisi nerede başlar, keyfilik nerede? İdari yargı denetimi hangi çerçevede olur?

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

27

25

Genel telsik: başvuru şartları (m.11)

SONRADAN

- a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak
- b) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye'de kesintisiz 5 yıl ikamet etmek
- c) Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışlarıyla teyit etmek
- ç) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden hastalığı bulunmamak
- d) İyi ahlak sahibi olmak
- e) Yeteri kadar Türkçe konuşabilmek
- f) Geçimini sağlayacak gelire/mesleğe sahip olmak
- g) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel hali bulunmamak

Not

m.11/2 hükmü 7039 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmelik metninde eski atıflar görülebilir → güncel uygulamada Kanun esas alınır.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

28

26

13

Do not edit
How to change the design

5) Aşağıdakilerden hangisi 5901 m.11'de sayılan "genel telsik" şartlarından biri DEĞİLDİR?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

27

İkamet şartı ve sürenin hesabı (m.15 + Yön. m.71)

SONRADAN

- Kanun m.15: ikamet = Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de oturma.
- Başvuru için aranan ikamet süresi içinde toplam "12 ayı" geçmemek üzere Türkiye dışında bulunulabilir.
- Yönetmelik m.71: ikamet süresinin tespiti giriş-çıkış kayıtları + ikamet izni ile yapılır; geçerli ikamet türleri önemlidir.
- Yön. m.71/ç: sığınma/iltica, öğrenim, turistik, tedavi vb. amaçlı ikamet → vatandaşlık hesabında "geçerli ikamet" sayılmayabilir.
- Uyarı: Yönetmelikte "6 ay" ibaresi yer alabilmekte; Kanun m.15 değişikliği nedeniyle 12 ay kuralı dikkate alınmalıdır (normlar hiyerarşisi).

Örnek

Başvurudan önceki 5 yılda toplam 10 ay yurt dışında kaldı → m.15'e göre kesinti sayılmaz (12 ay sınırı içinde).

28

14

“Türkiye’de yerleşme kararı” nasıl anlaşılır? (m.11/c + Yön. m.15)

SONRADAN

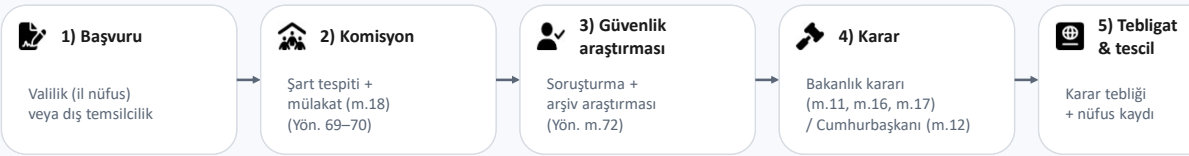
- m.11/c: Yerleşmeye karar verdiğini davranışlarıyla teyit etme şartı.
- Yönetmelik m.15: Örnek davranışlar (sayma yoluyla): taşınmaz edinme, iş kurma, yatırım, ticaret merkezini Türkiye’ye taşıma, çalışma izni ile çalışma vb.
- Ayrıca: Türk vatandaşı ile evlenme, ailece müracaat, daha önce Türk vatandaşlığı kazanmış yakınların bulunması, eğitimin Türkiye’de tamamlanması gibi göstergeler.
- Önemli: Liste sınırlı değildir; her olayda “niyet + süreklilik + sosyal bağ” değerlendirilir.

29

Başvuru süreci: kim, nereye, hangi aşamalar? (m.18–19 + Yön. m.69–70)

SONRADAN

Not

m.19: Durumu uygun görülmeyenlerin başvurusu Bakanlıkça reddedilir. İstisnai vatandaşlıkta süreç doğrudan Bakanlıkça yürütülür (m.19/2).

30

15

6) 5901 m.18'e göre, illerde oluşturulan ve başvuru şartlarını inceleyen yapı hangisidir?

Do not edit
How to change the design

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

31

Vaka Çalışması 3 • Genel telsik + ikamet hesabı + "geçerli ikamet"

SONRADAN

Olay (Vakia)

Lina, 2019'da Türkiye'ye gelmiş ve 2019–2023 arasında "öğrenim ikamet izni" ile kalmıştır. 2023'te mezun olduktan sonra 2023–2026 arasında çalışma izni alarak aynı işyerinde çalışmaya başlamıştır.

Lina son 5 yıl içinde toplam 9 ay yurt dışında kalmış; her çıkışında Türkiye'ye geri dönmüştür. 2026'da Türk vatandaşlığını genel yoldan (m.11) kazanmak için başvurmak istemektedir.

Lina ayrıca 2025'te İstanbul'da bir daire satın almış ve vergi mükellefi olmuştur.

Soru(lar)

- m.11/b'deki 5 yıllık ikamet şartı sağlanmış mıdır? (m.15 + Yön. m.71 açısından tartışın.)
- Öğrenim ikamet izni "geçerli ikamet" sayılmadığında sonuç ne olur? Yön. m.71/d nasıl uygulanır?
- Yerleşme kararı (m.11/c) bakımından hangi olgular lehe delildir?
- Takdir yetkisi (m.10) bu olayda nasıl gündeme gelir?

Sınıf etkinliği: 3–4 dk küçük grup → 2 dk sınıf tartışması.

32

16

İstisnai vatandaşlık (m.12): kimler? hangi şartla?

SONRADAN

- m.12/1: "Millî güvenlik ve kamu düzeni" açısından engel bulunmamak şartıyla, Cumhurbaşkanı kararı ile istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazanılabilir.
- Gruplar (m.12/1):
  - a) Sanayi tesisi getiren veya bilimsel/teknolojik/ekonomik/sosyal/sportif/kültürel/sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen/gececeği düşünülenler (ilgili bakanlık teklifli)
  - b) YUKK m.31/1(j) ikamet izni alanlar + Turkuaz Kart sahipleri ve belirli aile bireyleri
  - c) Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler
  - d) Göçmen olarak kabul edilen kişiler
- m.12/2: Millî güvenlik/kamu düzeni açısından engel hali varsa talep Bakanlıkça reddedilir.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

35

33

Do not edit
How to change the design

7) Aşağıdakilerden hangisi m.12 kapsamında istisnai vatandaşlık grubuna örnek olarak verilebilir?

 The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

34

17

İstisnai: "yatırım / mali kaynak" (Yön. m.20)

SONRADAN

Yön. m.20/2 (özet) – Şartlardan herhangi BİRİ sağlanırsa (m.12/1(b) kapsamında):

a)	≥ 500.000 USD sabit sermaye yatırımı (SBB/Uzmanlık tespiti)
b)	≥ 400.000 USD taşınmaz alımı + 3 yıl satmama şerhi
c)	≥ 50 kişilik istihdam (ÇSGB tespiti)
ç)	≥ 500.000 USD banka mevduatı + 3 yıl tutma
d)	≥ 500.000 USD devlet borçlanma aracı + 3 yıl tutma
e)	≥ 500.000 USD GYF/GSYF katılım payı + 3 yıl tutma
f)	≥ 500.000 USD BES katkı payı + 3 yıl tutma

Kritik nokta

Taşınmaz/mevduat/borçlanma aracı/fon/BES türlerinde "3 yıl elde tutma" şartı aranır; uygunluk tespitleri ilgili kurumlarca yapılır.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

37

35

Do not edit
How to change the design

8) Yönetmelik m.20/2(b) uyarınca taşınmaz alımı yoluyla istisnai vatandaşlık için hangisi doğrudur?

18

The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

36

Vaka Çalışması 4 • Yatırım yoluyla istisnai vatandaşlık: 3 yıl "tutma" şartı

SONRADAN

Olay (Vakıa)

Ivan, 2026'da İstanbul'da 420.000 USD bedelle bir konut satın alıyor ve tapuya "3 yıl satılmaz" şerhi konuluyor. Aynı yıl Türk vatandaşlığı için başvuru yapıyor ve Cumhurbaşkanı kararıyla Türk vatandaşlığını kazanıyor.

2028'de (2 yıl dolmadan) Ivan konutu satmak istiyor. Alıcı, şerhin kaldırılmasını talep ediyor. Ivan ayrıca bir bankada 500.000 USD mevduat açmış; ancak 2027'de hesabın 200.000 USD'lik kısmını çekmiş.

Soru(lar)

- Taşınmaz satışı 3 yıl dolmadan yapılabilir mi? (Yön. m.20/2(b))
- Mevduatta kısmi çekim "3 yıl tutma" şartını nasıl etkiler? (Yön. m.20/2(ç))
- Bu şartların ihlali, kazanılmış vatandaşlığın statüsünü otomatik olarak düşürür mü? Yoksa hangi mekanizmalar gündeme gelebilir?
- Uygunluk/tespit işlemlerinde hangi kurumların rolü vardır?

Sınıf etkinliği: 3-4 dk küçük grup → 2 dk sınıf tartışması.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

39

37

Türk vatandaşlığının yeniden kazanılması (m.13-14)

SONRADAN

- İkamet şartı aranmaksızın yeniden kazanma (m.13):
  - a) Çıkma izni ile kaybedenler
  - b) Ana/babaya bağlı kaybedip seçme hakkını süresinde kullanmayanlar
- İkamet şartına bağlı yeniden kazanma (m.14):
  - m.29 uyarınca kaybettirilenler → Cumhurbaşkanı kararıyla
  - m.34 uyarınca kaybedenler → Bakanlık kararıyla
- Şart: milli güvenlik engeli olmamak + Türkiye'de 3 yıl ikamet
  - Uygulamada güvenlik araştırması: Yönetmelik m.72 ve ilgili hükümlere göre soruşturma/arşiv araştırması.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

40

38

19

Do not edit
How to change the design

9) Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden bir kişi, hangi yolla yeniden Türk vatandaşlığını kazanabilir?

❗ The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

39

 Seçme hakkı ile kazanma (m.21–22): süre ve sonuç
SONRADAN

- m.21: m.27 uyarınca ana/babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden çocuklar, ergin olmalarından itibaren 3 yıl içinde seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığını kazanabilir.
- m.22/1: Seçme hakkı ile kazanım, şartların tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.
- m.22/2: Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığını kazananın eşi ve çocukları bakımından m.20 hükümleri uygulanır.

❗ Sınav tipi soru
3 yıllık süre hak düşürücü müdür? Kaçırılırsa hangi yol gündeme gelebilir? (İpucu: m.13/1(b))

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)
42

40

20

Evlenme ile kazanma (m.16): doğrudan değil, şartlı

SONRADAN

- m.16/1: Türk vatandaşı ile evlenme, doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz.
- En az 3 yıldan beri evli olmak ve evliliğin devam ediyor olması gerekir.
- Başvuruda aranan şartlar:
  - a) Aile birliği içinde yaşama
  - b) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak faaliyette bulunmama
  - c) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel hali bulunmamak
- m.16/2: Başvurudan sonra Türk eşin ölümüyle evlilik sona ererse (a) şartı aranmaz.
- m.16/3: Butlan halinde, yabancı eş iyiniyetliyse vatandaşlığı muhafaza eder.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

43

41

Do not edit
How to change the design

10) Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılması hakkında hangisi doğrudur?

 The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

42

21

Evlat edinilme (m.17): küçük + güvenlik şartı

SONRADAN

- m.17: Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen “ergin olmayan” kişi, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel hali yoksa karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanabilir.
- Karar tarihi önemli: evlat edinme kararı + vatandaşlık kararı/tespiti → hüküm doğurma anı “karar tarihi”.
- Uygulamada evlat edinme, otomatik vatandaşlık değil; idari değerlendirme + güvenlik incelemesi içerir.

Örnek

Türk vatandaşları tarafından evlat edinilen 10 yaşındaki yabancı çocuk → m.17 şartları sağlanırsa karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığı.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

45

43

Sonuçlar: kazanmanın eş ve çocuklara etkisi (m.20 + Yön. m.37)

SONRADAN

- m.20/1: Türk vatandaşlığının kazanılması “eşe tesir etmez” (eş otomatik Türk olmaz).
- m.20/2: Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazanması, ergin olmayan çocukları da kapsayabilir; ancak diğer eşin muvafakati aranabilir. Muvafakat yoksa mahkeme kararı gündeme gelebilir.
- Yönetmelik m.37: ana-babadan birinin kazanması halinde çocukların durumu, muvafakat ve velayet gibi unsurlarla detaylandırılır.

Şema (basitleştirilmiş)

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

46

44

22

Vaka Çalışması 5 • Evlenme + çocukların durumu + muvafakat

SONRADAN

Olay (Vakıa)

Olga (yabancı) 2022'de Türk vatandaşı Kerem ile evlenmiştir. Çift 2026'da evlilikleri devam ederken Olga'nın Türk vatandaşlığını kazanması için başvuru yapar. Olga'nın önceki evliliğinden 12 yaşında bir çocuğu (Maksim) vardır ve çocuk Türkiye'de anne ile birlikte yaşamaktadır.

Maksim'in biyolojik babası yabancıdır ve velayet anne ve babada ortak görünmektedir. Baba, Maksim'in Türk vatandaşlığına geçmesine muvafakat etmemektedir. Aynı dönemde Kerem (Türk eş) başvurudan kısa süre sonra vefat eder.

Soru(lar)

- Olga'nın başvurusu m.16 bakımından hangi şartlarla değerlendirilir? (m.16/2 dahil)
- Olga Türk olursa Maksim otomatik Türk olur mu? (m.20 + Yön. m.37)
- Muvafakat yoksa ne tür bir hukuki yol gündeme gelebilir?
- Olayda "aile birliği içinde yaşama" şartı nasıl etkilenir?

Sınıf etkinliği: 3-4 dk küçük grup → 2 dk sınıf tartışması.

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901) • Lisans 4

47

45

Kapanış özeti: 10 maddede akılda kalanlar

SONRADAN

- 1) m.5: Kazanma iki ana yoldur: doğumla / sonradan.
- 2) Doğumla kazanım (m.6) kendiliğinden ve doğumdan itibaren; soybağı (m.7) + doğum yeri (m.8).
- 3) Soybağında evlilik içi/dışı ayrımı: Türk anne daha "doğrudan", Türk baba soybağının kurulmasına bağlı (m.7/3).
- 4) Doğum yeri (m.8) genel toprak esası değil; vatansızlığı önleme amacı taşır.
- 5) Sonradan kazanım (m.9) başvuru + karar/tespit ile olur; genelde karar tarihinden itibaren hüküm doğurur (m.20, m.17, m.22).
- 6) Genel tetsik (m.11): 5 yıl ikamet + yerleşme niyeti + dil + geçim + güvenlik...
- 7) Şartlar sağlansa bile vatandaşlık mutlak hak değildir (m.10).
- 8) İstisnai vatandaşlık (m.12): sınırlı gruplar + güvenlik/kamu düzeni şartı + Cumhurbaşkanı kararı.
- 9) Yeniden kazanma (m.13-14) ile seçme hakkı (m.21-22) süre ve yetkili makam bakımından ayrılır.
- 10) Kazanım eşe otomatik etki etmez; çocuklarda muvafakat/mahkeme boyutu önemlidir (m.20, Yön. m.37).

Türk Vatandaşlığının Kazanılması (5901)

48

46

23

FİNAL QUIZ

Ders sonu tekrar: 10 soru (cevap anahtarı konuşmacı notlarında)

47

Aşağıdaki kazanım yollarından hangisi “doğum anından itibaren” hüküm ifade eder?

Do not edit
How to change the design

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

48

24

**Vatandaşlık Kanunu m.8/2 hükmü
hangi duruma ilişkindir?**

Do not edit
How to change the design

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

49

**Genel telsikte (m.11) "Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini
davranışlarıyla teyit etmek" şartı aşağıdakilerden hangisidir?**

Do not edit
How to change the design

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

50

25

*Do not edit
How to change the design*

İstisnai vatandaşlık (m.12) hangi makam kararıyla kazanılabilir?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from **slido**

51

*Do not edit
How to change the design*

Yönetmelik m.20/2(ç) kapsamında istisnai vatandaşlık için banka mevduatı bakımından temel şart hangisidir?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from **slido**

52

Do not edit
How to change the design

Vatandaşlık Kanunu m.16/2'ye göre başvurudan sonra Türk eşin ölümüyle evlilik sona ererse, m.16/1'deki hangi şart aranmaz?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

53

Do not edit
How to change the design

Evlat edinilme yoluyla kazanım (m.17) için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from

slido

54

27

*Do not edit
How to change the design*

Vatandaşlık Kanunu m.21'e göre seçme hakkı ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen çocuklar için süre nedir?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from **slido**

55

*Do not edit
How to change the design*

Ana/babaya bağlı olarak vatandaşlığı kaybeden kişi, seçme hakkını süresinde kullanmamışsa hangi yolla yeniden kazanma gündeme gelebilir?

i The [Slido app](#) must be installed on every computer you're presenting from **slido**

56

28

Vatandaşlık Kanunu m.20'ye göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

*Do not edit
How to change the design*

i The Slido app must be installed on every computer you're presenting from

slido

57

What do you expect to get out of this presentation?

*Do not edit
How to change the design*

i The Slido app must be installed on every computer you're presenting from

slido

58

29